קב א מוש"ע יו"ד סי' רמב סעיף לא בהג"ה :

קג ב מיי' פ"ה מהל' איסורי ביאה הל' ו סמג עשין קיא טוש"ע י"ד סימן קפח סעיף ג :

קד ג טוש"ע שם ולא לאיסשתא ולמוחרא :

קה ד מיי' שם הל' יב :

רבי חנינא הוא דחכים, כולי עלמא לאו חכימי? הכי, אמר רבי יוחנן חכמתא דרבי חנינא גרמא לי דלא אחזי דמא: מטמינא מטהר, מטהרנא מטמא, אמר רבי אלעזר ענוותנותא דרבי חנינא גרמא לי דחזאי דמא ומה רבי חנינא דענותן הוא מחית נפשיה לספק וחזי, אנא לא אחזי, אמר רבי זירא טבעא דבבל גרמא לי דלא חזאי דמא דאמינא בטבעא לא ידענא בדמא ידענא? למימרא דבטבעא תליא מלתא והא *רבה הוא דידע בטבעא ולא ידע בדמא, כל שכן קאמר: ומה רבה, דידע בטבעא לא חזא דמא ואנא אחזי? עולא אקלע לפומבדיתא אייתו לקמיה דמא ולא חזא אמר: ומה *רבי אלעזר דמרא דארעא דישראל הוה כי מקלע לאתרא דר' יהודה לא חזי דמא אנא אחזי? ואמאי קרו ליה "מרא דארעא דישראל"? דההיא אתתא דאייתא דמא לקמיה דרבי אלעזר. הוה יתיב רבי אמי קמיה, ארחיה, אמר לה האי דם חימוד הוא, בתר דנפקה אטפל לה רבי אמי, א"ל בעלי היה בדרך, וחמדתיו, קרי עליה °סוד ה' ליראיו", *איפרא הורמיז אמיה דשבור מלכא שדרה דמא לקמיה דרבא, הוה יתיב רב עובדיה קמיה, ארחיה, אמר לה האי דם חימוד הוא, אמרה ליה *לברה תא חזי כמה חכימי יהודאי, א"ל *דלמא כסומא בארובה? הדר שדרה ליה שתין מיני דמא וכולהו אמרינהו, ההוא בתרא דם כנים הוה ולא ידע, אסתייע מילתא ושדר לה סריקותא דמקטלא *כלמי, אמרה: יהודאי-בתווני דלבא יתביתו. אמר רב יהודה מרישא הוה חזינא דמא, כיון דאמרה לי אמיה דיצחק ברי' האי טיפתא קמייתא לא מייתינן לה קמייהו דרבנן משום דזהימא, לא חזינא, בין טמאה לטהורה ודאי חזינא. ילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בר בר חנה וטמי לה, הדר אייתא לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה ודכי לה, והיכי עביד הכי *והתניא חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר, אסר אין חבירו רשאי להתיר? מעיקרא טמויי הוה מטמי לה, כיון דא"ל דכל יומא הוה מדכי לי בי האי גונא, והאידנא הוא דחש בעיניה, דכי לה, ומי מהימני? אין, והתניא נאמנת אשה לומר כזה ראיתי ואבדתיו. איבעיא להו כזה טיהר איש פלוני חכם מהו? תא שמע נאמנת אשה לומר כזה ראיתי ואבדתיו, שאני התם דליתיה לקמה. ~~תא שמע~~ דילתא אייתא דמא לקמיה דרבה בר בר חנה וטמי לה (א) לקמיה דרב יצחק בריה דרב יהודה ודכי לה, והיכי עביד הכי והתניא חכם שטימא אין חבירו רשאי לטהר וכו', ואמרינן טמויי הוה מטמי לה, כיון דאמרה ליה דכל יומא מדכי לה כי האי גונא והאידנא הוא דחש בעיניה הדר דכי לה, אלמא מהימנא לה, רב יצחק בר יהודה *אגמריה סמך. רבי ראה דם בלילה וטימא, ראה ביום וטיהר, המתין שעה אחת חזר וטימא, אמר "אוי לי שמא טעיתי", שמא טעיתי, ודאי טעה דתניא לא יאמר חכם אילו היה לח היה ודאי טמא אלא אמר *אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות. מעיקרא אחזקיה בטמא, כיון דחזא לצפרא דאשתני אמר *(ליה) ודאי טהור הוה ובלילה הוא דלא אתחזי שפיר, כיון דחזא דהדר אשתני אמר האי טמא הוא ומפכח הוא דקא מפכח ואזיל, רבי בדיק לאור הנר, רבי ישמעאל ברבי *יוסי בדיק ביום המעונן בין העמודים, אמר רב אמי בר שמואל וכולן אין בודקין אותן אלא בין חמה לצל רב נחמן אמר רבה בר אבוה בחמה ובצל ידו: וכמזוג שני חלקים כו': תנא השרוני

דרבי חנינא סוף דחכים · ומלי בדיק כה"ג : **דמרא דארעא דישראל** · בקי במראות דם מכל חכמי ארץ ישראל כדמפרש לקמן : **פומבדיתא** אחריה דרב יהודה בשילהי פ"ק דסנהדרין (דף יז:) סבי דפומבדיתא רב יהודה ורב עינא : **ולא חזא** · משום כבודו דרב יהודה : **ארחיה** · הורה אור הריח בו : **חימוד** · שנתאוית לבעלה וראתה הדם מחמת תאוה : **איפרא הורמיז** · נכרית היתה וכן שמה ואעפ"כ היתה משמרת עצמה מנדות וקרובה להתגייר ואף קרבנות היתה שולחת* ולשון יוני איפרא חן כמו אפריון נמטייה לרבי שמעון (ב"מ דף קיט·) : **הורמיז** · כמו (ב"ב דף עג·) הורמיז בר ליליתא כלומר יופי שדים היה לה : **ארחיה כו'** · ואע"ג דאמר לעיל רבא לא ידע בדמא ניסא איתרחיש ליה : **שלח לה** · משום דורון : **סריקותא** · מסרק נאה : **מקטלא כלמי** · שהורגין עליה כנים וסברה ודאי הבין ומשום הכי שלח לי האי : **כלמי** · כנים כדמתרגמינן כנים כלמתא : (ב) **בתווני לבא** · בחדרי הלב אתם יושבים *מחדרים מתרגמי' מתווניא כלומר כל חכמה מלויה בכם : **לא חזינא** · דדילמא אשתני ואע"ג דמראה דם טהור יש לה דלמא אי הייתא טיפתא קמייתא הוה מיחזי טמא : **בין טמאה לטהורה** · כשכלין ימי טוהר של זכר או של נקבה וראתה ביום ארבעים ואחד או ביום שמונים ואחד : **חוינא לססוא דמא** · אי דם טמא מטמינא ואי לאו מחמשה דמים הוא מטהרינא דההוא ודאי טיפתא קמייתא מייתא דלא מוזהמא דעד השתא חוזי ואתא דם טוהר שכל מ' לזכר ופ' לנקבה מעין פתוח ואפי' פסקה יום או יומים הואיל ומוחזקת היא בדמים לא זהמא ומייתא טיפתא קמייתא : **מעיקרא טמויי טמי לה** · רב יצחק משום כבודו דרבה בר בר חנה : **כזה ראיתי** · מביאה דם אחר או שלה או של חברתה ואומרת כזה ראיתי ואבדתיו אם דם זה טהור לא מספקינן ליה בטומאה משום דם האבוד דמהימנא למימר "כזה ראיתי" : **כזה טיהר לי פלוני כו'** · מהו שתסמוך עליה חברתה שהראתה דמה לזו ותאמר לה כדם זה שלך הראתי גם אני לפלוני חכם וטיהר: **נאמנת אשה כו'** · אלמא קים לה במראה דמים : **דליתיה קמן** · אבל הכא דאיתיה קמן ניחזי אנן : **אגמריה סמך** · דפשיטא ליה דטהור והאי דהוה מטמא מעיקרא משום כבודו דרבה בר בר חנה אבל אי הוה מספקא ליה לא הוה סמיך עלה : **ראה ביום** · לאותו דם עצמו : **חזר וטימא** · קס"ד דלא חזר וראהו אלא מאליו חזר בו וטימא דסבר טמא אמש טמא הוה ועכשיו שיבש נשתנה ממראיתו ממה שהיה לו אמש ואילו הוה לח כמתחלתו הוה נראה טמא לפיכך חזר בו ממה שטיהר : **שמא טעיתי** · במה שחזרתי וטימאתי הואיל ומראיהו עכשיו טהור : **מעיקרא אחזקיה בטומאה** · כלומר אמש לא מספק טימא אלא שפיר חזייה ואחזיק בטומאה דאמרי' לקמן רבי בדק לאור הנר : **דאישתני** · הלבין : **דהדר אישתני** · עוד יותר : **מפכח** · מראה אדמומיתו עוברת הילכך הדר למילתיה קמייתא וטימא והא דאמרינן "אין לו לדיין אלא מה שעיניו רואות" היכא דלא אחזיה כשהוא לח ולא אידמי ליה כטמא : **בין העמודים** · היכא דגרסי ואע"ג דליכא נהורא טולי האי : **ובצל ידו** · נותן ידו כנגד חמה על הדם ומיצל :

השרוני

והא רבא דידע · רבה גרס דרבא היה בקי כדמוכח בסמוך גבי דאיפרא הורמיז ורש"י פירש בסמוך דאיתרחיש ליה ניסא ואין נראה דודאי בסוף הוא דאיתרחיש ליה ניסא כדמוכח בסמוך :

טיפתא קמייתא · ושאר חכמים שהיו רואין לא היו מחמירין כ"כ או שהיו בקיאין ביותר :

כל יומא הוה מטהר לי כה"ג · משמע שלא היתה רגילה להראות לרב נחמן בעלה ושמא לא היה בקי והא דאמר ר"נ לעיל (דף יט:) בדם הקוה קבלה היתה בידו אי נמי היתה חוששת שמא היה מחמיר על עצמו להיות לבו נוקפו ופורש ולא יסמוך על חכמתו אי נמי שלא תתגנה בפניו אבל אין לומר דאסור לראות דמי אשתו דהא במס' נגעים (פ"ב מ"ה) תנן כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי עצמו ר"מ אומר אף לא נגעי קרוביו כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו ר' יהושע אומר אף לא נדרי אשתו ואילו כל הדמים אדם רואה חוץ מדמי אשתו לא קתני :

אגמריה סמך · לפי הפשט משמע דלכך האמין לדבריה אבל בענין אחר [פירוש בלא דבריה] לא היה מהיר אע"ג דאגמריה סמך וקשה דבפ' אלו טרפות (חולין מט·) אמרו גבי ההיא מחטא דאישתכח בסימפונא דכבדא הוה מר בריה דרב אידי טריף ורב אחא בר מניומי מכשיר לכך נראה לפרש דהשתא הדר ביה משינויא קמא והיכא דאגמריה סמיך רשאי להתיר אע"ג דחכם כבר אסר ויש מקשה על ילתא היכי עבדה הכי הא אמרינן בפ"ק דמס' ע"ז (דף ז·) הנשאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם ויטהר וי"ל דקפידא לא הויא אשואל אלא אחכם אבל השואל ישאל כל מה שירצה דמתוך כך ידקדקו בדבר ופעמים שהראשון טועה ויצא הדבר לאורה:[ועי' תוס' ע"ז ז: ד"ה הנשאל ותוס' חולין מד: ד"ה היכי]:

הדרן עלך כל היד

תוספי הרא"ש

והא רבה דידע בטיבעא ולא ידע בדמא · רבה גרס אבל רבא הוה בקי כדמוכח לקמן גבי איפרא הורמיז ולא כמו שפרש"י דאיתרחיש ליה ניסא דלא משמע הכי דוקא בדם כנים הוא דאיתרחיש ליה ניסא ועוד דרבא לא חזי דמא בשני דרבי זירא : ארחיה אמר האי דם חימוד הוא · פי' וטמא כדאמרינן תבעוה לינשא ונתפייסה צריכה לישב ז' נקיים שמא מחמת חימוד ראתה דם ולהראות חכמתו הוא דאמר הכי : טיפתא קמייתא לא מייתי קמייהו דרבנן · שאר החכמים שהיו רואין לא היו מחמירין כל כך (כלומר) או שמא היו בקיאין יותר ורואין היו בזאת שמביאין לפניהם אי זאת מראות דם ראתה אף בטיפה קמייתא : ילתא איתי דמא קמיה דרבה בר בר חנה · מה שלא הראתה לרב נחמן בעלה שמא לא היה בקי והא דאמר רב נחמן לעיל דדם חקוה קבלה היתה בידו · אי נמי היתה יראה שלא יחמיר על עצמו להיות לבו נוקפו ופורש ולא יסמוך על חכמתו · אי נמי שלא תתגנה בפניו א) ואין לומר דלפי מעשה שלא היה רב נחמן בעיר דמדקאמרה כל יומא הוה מטהר לי כה"ג משמע שהיתה רגילה להראות לו · ואין לומר דאין אדם רואה דמי אשתו דהא תנן במס' נגעים כל הנגעים אדם רואה חוץ מנגעי אשתו ר' מאיר אומר אף לא נגעי קרוביו · כל הנדרים אדם מתיר חוץ מנדרי עצמו ר' יהודה אומר אף לא נדרי אשתו ואילו כל הדמים אדם רואה חוץ מדמי אשתו לא קתני : אגמריה סמיך · והשתא הדר בית משינוייא קמא דמעיקרא טמויי טמי לה דהכיון דאגמריה סמיך מצי שפיר לטהר מה שאמר הראשון דהא דאמרי' אין חבירו רשאי לטהר היינו דוקא מסברא אבל אין לפרש דאגמריה סמיך ולפיכך האמין לדבריה ולעולם צריכין לשנוייא קמא דא"כ קשה מההיא דאמרינן פרק אלו טריפות ההיא מחטא דאישתכח בסימפונא רבא דכבדא מר בריה דרב אידי מטריף ורב אדא בר מניומי מכשיר ותימה ילתא היכי עבדת הכי והא אמרינן פ"ק דע"ז הנשאל לחכם וטימא לא ישאל לחכם ויטהר וי"ל דקפידא דהתם לאו אישואל קאי אלא אחכם · כלומר שלא יחזור חכם השואל יכול לישאל מה שירצה ובלבד שיאמר פלוני טימא לי ואם יראה לשני שטעה הראשון ישא ויתן עמו עד שיחזירנו ובהכי ניחא נמי הא דפריך לעיל והיכי עביד הכי והתניא חכם שטימא כו' ומאי קא פריך דלמא איהי לא קאמרה ליה שרבה בר בר חנה טימא לה אלא ודאי לא היתה שאלת לו אם לא שהיתה אומרת לו שכבר טימא לה רבה בר בר חנה : סליק פרק כל היד

[כדאיתא בזבחים קטז:]

[לסמ"ס רש"י ד"ה ארחיה וכו' מוכרח דגרסתו היה רבא ועי' תוס' ד"ה והא רבא וכו']

(דברים לג)

הגהות הב"ח

(א) גמ' ס"ס דילתא וכו' וטמי לה הדר אייתא לקמיה דר' יצחק : (ב) רש"י ד"ה בתווני · ע"ב עי' בע"ז דף כח ע"ב פי' תוספות בתוספתא בגי"ם ע"ש :

לברת כנ"ל יעב"ץ

[כ"ע יב:]

חולין מד: ע"ז ז. ברכות סג:

ב"ב קלא: סנהדרין ו:

[נ"ל יוסי]

[יומא עז: גיטין יט:]

[פי' תוס' גיטין יט: ד"ה כורמין וכו' חולקים אפרש"י דהכא]

[בערוך ערך סרק כ' איפרא קלמי ודע דבכל התרגומים שלפנינו תרגום כנים קלמתא וכ"כ המתורגמן ודברי רש"י ד"ה כלמי וכו' וכן רש"י ברכות נא: ד"ה ומסורקתא וכו' צע"ק]

סן מראש

סן מאש

נושא/מבנה

גישות שונות של רבנים לפסוק במראות דמים

נושא/מבנה

ב' מדרשים של רבנים שמפסקים דמים על סמך חוש הריח

נושא

• מעשה עם ילתא שהביאה דמא לב' רבנים

• מהו לסמוך על אשה האומרת לחברתה "כזה טיהר לי איש פלוני חכם"

מבנה

נסיונות לפסול שאלה הנ"ל

נושא

סוג האור הדרוש לפסוק על דם

א) נראה דצ"ל ואין לומר דבאותו זמן שבאתה לשאול לרבה בר בר חנה לא היה רב נחמן בעיר ·